

השיחה השבועית

מפי הרב אפרים כחלון שליט"א

פרשת בראשית

הרב אפרים כחלון שליט"א
RabbiEfraim@BeEzratHaShem.org

פרשת בראשית

נצחיות התורה

המלה בראשית

בעזרת השם מתחילים ספר בראשית. יש דבר מיוחד בספר בראשית, חוץ מכל הדברים שלומדים בבריאה, שמתוך כך יודע האדם איך להתנהג וכו', יש את החדוש של הגאון מוילנא שאומר, שכל המצות שבתורה רמוזות במלה "בראשית". הגיע אדם ושאל אותו, "היכן רמוזה מצות פדיון הבן?", אמר לו הגאון מוילנא: "בראשית" ראשי תבות: ב'ן ר'אשון א'חר ש'לשים י'ום ת'פדה. הגיע עוד אדם ושאלו: "היכן רמוזה מצות מילה?" השיב הגאון: "בראשית" ראשי תבות: ב'ר' (בן) א'חר ש'מונה י'מים ת'מול (עין פנינים משלח הגר"א פרשת בראשית א, א). זה מה שיש בידנו. אני בימי חרפי לפני כעשר שנים בערך, חפשתי להתקדם הלאה עם דברי הגאון מוילנא ולראות אם באמת נמצא את כל מצות התורה, ולאחר עיון בספרים נראה שכל ההלכות והספרים, השלחן ערוך והנהגות, פרושים ואפלו מדברי קבלה של רבנו האר"י, הכל נרמז במלה בראשית. קבצתי ואספתי אותם, והוספתי עוד רמזים משלי, כך שהתוסף אצלי הרבה חמר, אולי כמה מאות רמזים, רק על המלה "בראשית".

פֶּרֶשֶׁת בְּרֵאשִׁית

רְמִזִּים נוספים

ובַּאֲמַת מָה הָעֲנִין בְּזֶה? לָמָּה אָמַר הַגָּאוֹן מוֹיְלָנָא שֶׁהַכֹּל רָמוּז דְּיוֹקָא בַּמֶּלֶךְ 'בְּרֵאשִׁית', לָמָּה לֹא בָּכַל שְׁאָר הַמְּלִים בַּתּוֹרָה? אֵלָּא שֶׁיֵּדַע וְהַכִּיר הַגָּאוֹן, שֶׁיֵּשׁ לָנוּ כָּאֵן בַּמֶּלֶךְ זֶה אֶפְנִים שׁוֹנִים שֶׁהִיא כּוֹלֶלֶת אֶת כָּל הָרְמִזִּים. אִם הַיּוֹם נִקַּח מַחֲשָׁב וְנִכְנִיס לוֹ מֶלֶךְ שֶׁעַל יָדָהּ נִקְבַּל רֵאשִׁי תְבוֹת שֶׁל אֲלִפֵּי דִינִים שׁוֹנִים, נִקְבַּל אֶת כָּל הַתּוֹצְאוֹת שֶׁהַכִּיר בָּהֶם הַגָּאוֹן מוֹיְלָנָא.

רִאֲיִיתִי שְׁגָם רַבִּי יַעֲקֹב אַבּוּחֲצִירָה זצ"ל עָשָׂה רְמִזִּים בְּזֶה בִּסְפָרָיו, וְעוֹד כַּמָּה מַחֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל. וְכָל זֶה כְּדִי לְהִרְאוֹת אֶת סִגְלַת הַתּוֹרָה וְרִמְזֶיהָ הַנִּפְלְאִים.

מִנְּגִד, אָמְרוּ לַגָּאוֹן מוֹיְלָנָא, מָה זֶה הַמִּשְׁגַּח הַזֶּה שֶׁהַתּוֹרָה הִיא נִצְחִית וְשֶׁאֵין לָהּ סוֹף וְכוּ'? (עֵיין עִירוּבִין דף כ"א ע"א וּבִמְפָרְשִׁים ש"ס), אָמַר הַגָּאוֹן מוֹיְלָנָא: רַק בִּפְסִיק שֶׁל הָאוֹת ב' בַּמֶּלֶךְ "בְּרֵאשִׁית", רְמוּזִים כָּל עֲנִינֵי הָעוֹלָם שֶׁהָיוּ וְשֶׁיִּהְיוּ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם (עֵיין סִפְרָא דְצִנִּיעוֹתָא פֶּרֶק ה' וּבִיתָר בִּיאור בִּסְפָר אוֹת חַיִּים אַרְלֵנֶגֶר סִימָן טז). וְזֶהוּ חֻכְמַת וְנִצְחִיוֹת הַתּוֹרָה. מִי שֶׁלּוֹמֵד קִבְּלָהּ יָכוֹל לִרְאוֹת אֵיךְ בָּכַל אוֹת יֵשׁ סוֹד שְׁטֵמוֹן. רַבְּנוּ מְנוּחַ עַל הָרַמְבַּ"ם בְּהַלְכוֹת סָפָה (פֶּרֶק ד' הִלְכָה ב) כּוֹתֵב, שֶׁיֵּשׁ קִדְשָׁה בְּאוֹתִיּוֹת הָעִבְרִיּוֹת שֶׁאֶפְלוּ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם בְּשִׁבְלֵי דְגִמָּא לְצַרֵּךְ לַמּוֹד אֲסוּר. לְדִגְמָא, אַתָּה רוֹצֵה לִשְׁאֹל: אִם בְּנִיתִי סָפָה בְּצוּרָה שֶׁל הָאוֹת ב', הִיא כְּשֶׁרָה אוֹ לֹא, אֵל תִּשְׁתַּמֵּשׁ בְּדִגְמָא שֶׁל אוֹתִיּוֹת הַקִּדְשׁ, אֵלָּא תִּמְצָא אִיזוֹ אוֹת לוֹעֲזִית שְׁדוּמָה לָזֶה וְתִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ. חַז"ל שֶׁהֲצִרְכוּ לָכֵךְ, הִשְׁתַּמְשׁוּ בְּאוֹתִיּוֹת יְנִיּוֹת (עִירוּבִין דף נ"ה ע"א וְעוֹד).

נצחיות התורה

רמזים באותיות הא - ב

הגמרא במסכת שבת (דף קד עמוד א) מביאה שהתינוקות של בית רבן היו דורשים את אותיות הא' - ב' ברמזים: א'לף ב'ינה, ג'מל ד'לים, ה' ו' שמו של הקדוש ברוך הוא, ואם אתה עושה כן הקדוש ברוך הוא - ז'ן אותה, ו'ח'ן אותה, ומיט'יב לך, ואתה מקבל י'רשה ו'כ'תר ל'עולם הבא.

אבל יש סוד בעצם כתיבת האותיות. למשל, שמו של הקדוש ברוך הוא, מה שאנחנו מכירים היום, השם הכי קדוש שיש בידינו הוא שם הוי"ה ברוך הוא, ושם אדנות זהו רק כנוי. לעתיד לבוא יהיה אפשר להגיד גם את שם השם (זוהר פרשת פנחס דף רל ע"א). היום אסור לומר את השם באותיותיו, כך אומרת המשנה בסנהדרין (דף צ עמוד א): ההוגה את השם באותיותיו אין לו חלק לעולם הבא. לכן אנחנו אומרים ב"לשם יחוד" אות י' באות ה' באות ו' ואות ה'.

נראה כמה רמזים יפים בשם ה' ברוך הוא. שם הוי"ה הוא בגימטריה עשרים ושש. האות שרומזת על ה' מכל העשרים ושתים האותיות היא האות א', שזהו אחד, והיא האות הראשונה, שכנגד אלופו של עולם, שהוא אחד יחיד ומיוחד. היום מה שנהגו לרשם ה' או ד' במקום שם ה', ויש כאלו שרומזים י', הם אותיות של חלק משם הוי"ה או אדנות, אך האות א' היא הרומזת מכל הבחינות על הקדוש ברוך הוא (בעש"ט על התורה פרשת בראשית אות כב).

המקבילים אמרו בזה רעיון נוסף. איך כותבים את האות א'לף? ו' באמצע, י' למעלה וי' למטה, כמה זה בגימטריה? י' ו' י' עשרים ושש, שמו של הקדוש ברוך הוא (ספר סודי רז"י חלק א אות א).

פְּרִשְׁת בְּרֵאשִׁית

רָמַז נוסף: אם נחשב בגימטריא את האות א' באותיותיה - א' ל' ה', יצלה לנו מאה ואחת עשרה שנקתב 111 (טללי אורות פרשת יתרו כ, ב, עמוד שד), ורומז בזה שהקדוש ברוך הוא אחד בעבר, אחד בהווה, ואחד בעתיד, הוא לא משתנה, ולא תשתנה אחדותו לעולם. יש כאלו שאומרים אולי פעם היה אחד ועכשו כבר לא, אמונה בשלוש חס ושלום וכל השטיות האלה. הקדוש ברוך הוא היה הוה ויהיה. אחד יחיד ומיוחד. לעולם ולעולמי עולמים. כך יוצא שהאותיות בעצמן כשהן כתובות בצורה מסוימת, הן רומזות גם כן על נצחיות התורה. זו הסבה שלכל אות יש את הקדשה שלה. ספר תורה שחסרה בו אפלו רק אות אחת הוא פסול לקריאה בו בתורה בצבור (ב"י או"ח סימן קנג משם הריב"ש סימן רפה, וע"ע באו"ח סימן קמג סעיף ד), מכיון שבכל אות יש את הקדשה של כל הספר.

עמלק בתורה

כל הבריאה באה מכח התורה, דאסתכל באורייתא וברא עולמא (זוהר פרשת תרומה דף קסא ע"א), שהקדוש ברוך הוא הסתכל בתורה וברא את העולם. ולכן ודאי שכל חלק בתורה כולל בתוכו את כל התורה כלה, ולכן אפלו האות הכי קטנה בתורה משפיעה על הכל. אדם אחד שאל: "אם חסרה המלה עמלק בתורה צדין הספר פסול? הרי יש מצוה "מחה תמחה את זכר עמלק" ואיך יכול להיות שעמלק יהיה חלק מהתורה?".

הרבה פעמים הגמרא אומרת כל מיני סימנים לסגיות הנלמדות, כי אז למדו את התורה בעל פה והיו עושים סימנים לזכרון (עירובין דף נד ע"ב), ראשי תבות או כל מיני מלים. יש בגמרא

נצחיות התורה

בְּבָבָא בְּתֵרָא (דף מ עמוד ב) סימן מִיְחָד 'עֲמָלָ"ק סימן' שֶׁהוּא רֹאשִׁי תְבוּת שֶׁל הַסְּגִיּוֹת וְהַנּוֹשְׂאִים הַנִּלְמָדִים שָׁם: עֲרַב, מ'לוֹה, ל'וֹקח, ק'בֶּלֶן. הַיְעֲבִיץ שׁוֹאֵל עַל הַמָּקוֹם, אֵיךְ הַכְּנִיסוֹ אֶת עֲמָלָק לְתוֹךְ הַתּוֹרָה? מָה, לֹא מֵצָאוּ מִשְׁהוּ אַחֵר? הֲרִי יֵשׁ לָנוּ מִצְוֹת מִחֵית עֲמָלָק! עַד כִּדִּי כֵּךְ שֵׁישׁ בְּדַבְּרֵי הַפּוֹסְקִים שֶׁהִיָּה מְנַהֵג שְׁכוּתָבִים 'עֲמָלָק' עַל סְלִית הַנֶּעַל וּמוֹחִים אוֹתוֹ בְּהִלְכָתָם (עֵינִי קֵב הַיִּשָּׁר סִימָן צב וּבִבְנֵי אִישׁ חַי שָׁנָה רִאשׁוֹנָה פֶּרֶשֶׁת תְּצוּהַ הַלְכוֹת פּוּרִים סַעִיף כ), אוֹ שֶׁהִיוּ עוֹשִׂים כְּמִין בְּפָה בְּצוּרַת הָמָן שֶׁהוּא מְזַרַע עֲמָלָק וְשׁוֹרְפִים אוֹתָהּ (אֹרְחוֹת חַיִּים חֶלֶק א הַלְכוֹת מַגְלָה וּפּוּרִים סַעִיף מֵב וַע"ע בְּרַמְ"א או"ח סִימָן תרצ סַעִיף יז). וּבִאֲמַת יֵשׁ לִשְׁאֹל בְּשִׁבִּיל מָה לְכַתֵּב וּלְהַזְכִּיר שֵׁם עֲמָלָק וְאִזֹּל לְמַחֵק אוֹתוֹ? יוֹתֵר טוֹב שְׁלֹא לְכַתֵּב אוֹתוֹ מְלַכְתְּחָלָה! מָה הִיָּה שְׁוֶה, לְהַבִּיא אֶת הַיִּטְלָר וּלְהַרְג אוֹתוֹ, אוֹ לֹא לְהַבִּיא אוֹתוֹ בְּכֻלָּל? יֵשׁ כְּמָה תְּשׁוּבוֹת בְּדַבְּרֵי, וְאַחַת מֵהֵן הִיא שֶׁאֵין דְּבָר בְּעוֹלָם וְאֶפְלוּ הַכִּי רַחוּק וְטָמֵא שֵׁישׁ, שְׁלֹא יוֹנֵק מִהַתּוֹרָה וְהַקִּדּוּשָׁה (אוֹר הַחַיִּים פֶּרֶשֶׁת חֻקַּת פֶּרֶק יט פֶּסוּק ב, וַע"י בְּמֵאוֹר וּשְׁמֵשׁ פֶּרֶשֶׁת פִּנְחוֹס); כֵּינֵן שְׁכָל כַּחוֹת הַטְּמֵאָה וְהַשְּׁקָר אֵין לָהֶם כֹּחַ מַעֲצָמָם כִּי הֵם שְׁקָר, וְלִשְׁקָר אֵין רְגִלִּים, דִּשְׁקָרָא לֹא קָאִי (שְׁבַת דף קד ע"א) - הַשְּׁקָר לֹא עוֹמֵד, לָכֵן הֵם חִיָּבִים לִשְׁאֹב אֶת הַכֹּחַ שֶׁלָּהֶם מִכֹּחַ הָאֲמַת, כֹּחַ הַתּוֹרָה. לָכֵן חַז"ל אָמְרוּ: אִם אֶתָּה רוֹצֶה שְׁיִתְקַבֵּל הַשְּׁקָר שְׁלֹךְ תַּכְנִיס בּוֹ קִצָּת אֲמַת (רַש"י פֶּרֶשֶׁת שִׁלַּח פֶּרֶק יג פֶּסוּק כא, וַע"ע בְּסוּטָה דף לה ע"א), וְזוֹ הַסְּפָה שְׁכוּתָבִים שֵׁם הָמָן וְעֲמָלָק לְרַגְעִים מְסֻפָּר וְשׁוֹב מוֹחֲקִים אוֹתָם.

האמת שבתוך השקר

הִיָּה פֶּעַם מִישֶׁהוּ שֶׁשָּׂאֵל, אֵיךְ אֶפְשָׁר שֵׁישׁ כָּל כֵּךְ הַרְבֵּה אֲנָשִׁים

פְּרִשֵּׁת בְּרֵאשִׁית

שְׁמִשְׁבָּחִים אָדָם מְסִים וְאוֹמְרִים "הָרַב הַגָּאוֹן" וְכו', וְאֲנָשִׁים מְאֲמִינִים לָהֶם, הָרִי אֵין בְּזֶה אֶפְלוּ קִצָּת אֲמַת? בָּא אֶחָד וְעָנָה לוֹ: "הַחֲלֹק שֶׁל הָאֲמַת זֶה הַשֵּׁם שֶׁלָּהֶם שֶׁבָּא בְּסוֹף אַחֲרֵי כָּל אוֹתָם הַתּוֹאֲרִים הָאֵלֶּה, הַשֵּׁם הַפְּרָטִי הוּא אֲמַתִּי".

שְׁמַעְתִּי פַעַם רַעֲיוֹן מַעֲיֵן זֶה. יֵשׁ בְּחוּר בִּישִׁיבָה שֶׁהִיא הַבְּטָלָן שֶׁל הִישִׁיבָה, אוֹכֵל, שׁוֹתֶה, יָשֵׁן, לֹא לומֵד מְלָה. פְּתָאוֹם כִּשְׁהוּא מִתְחַתֵּן כָּלֶם מְהֻלָּלִים וּמְשֻׁבָּחִים וּמְפָאָרִים: "הַחֲתָן שֶׁלָּנוּ אֵיזָה עֲלוּי, אֵיזָה יִרְאֵת שְׁמִים, אֵיזָה גָאוֹן בְּתוֹרָה". הַבְּנָאָדָם לֹא יוֹדֵעַ אֶפְלוּ מֵאֵיזָה צֶד פּוֹתְחִים אֶת הַגִּמְרָא, וְאֵיזָה שְׁבָחִים הוּא מְקַבֵּל. "אֵיזָה צְדִיק, אֵיזָה תְּפִלוֹת, כִּשְׁהוּא הַתְּפִלָּל כָּלֶם הָיוּ בּוֹכִים", שֶׁכָּחוּ לְהַזְכִּיר שֶׁהֵם בָּכוּ מִמֶּנּוּ כִּי הוּא הָיָה מְפָרִיעַ לְכָלֶם. וּמְשֻׁבָּחִים אוֹתוֹ מְכַאֵן וְעַד לְהוֹדְעָה חֲדָשָׁה, עַל הַמַּדּוּת שֶׁלוֹ וְשֶׁהוּא מְסַתְּפֵק בְּמוֹעֵט, וְמָה בְּאֲמַת? כִּשְׁהִיא לּוֹקַח בְּלִי רְשׁוּת הָיָה לוֹקַח רַק קִצָּת וְלֹא אֶת הַכֹּל.

וּבְאֲמַת כִּבְר שֶׁאֵלוּ רַבִּים וְטוֹבִים, הָרִי עִם כָּל הַשְׁבָּחִים שְׁאוֹמְרִים עַל הַחֲתָן, אֶתָּה חוֹשֵׁב שְׁיֵשׁ לָךְ פֶּה אֶת הָרַב עוֹבְדִיָּה אוֹ הַגָּאוֹן מוֹיִלְנָא הַבָּא, אֲזִי אֵיפֹה הֵם נִעְלָמִים פְּתָאוֹם אַחֲרֵי הַחֲתָנָה? לְפִי זֶה הָיָה צָרִיךְ לְהִיּוֹת לָנוּ הַיּוֹם רַבְבוּת שֶׁל גְּדוּלֵי תוֹרָה, אֵיפֹה הֵם כָּלֶם? כָּל כֶּף הַרְבֵּה שְׁבָחִים וְשׁוֹם דְּבָר לֹא נָכוֹן, מִי יֵאֱמִין לְשַׁקֵּר הֵנָּה, הָרִי סוֹף הַשַּׁקֵּר לְהַתְּגַלּוֹת, מָה עוֹשִׂים? בְּשִׁבִּיל זֶה אוֹמְרִים אֵיזָה דְּבָרִי תוֹרָה בְּמַהֲלָךְ סְעוּדַת הַחֲתָן, כִּדִּי שִׁיְהִיו קִצָּת דְּבָרִי אֲמַת שִׁיְחַזִּיקוּ אֶת כָּל הַשַּׁקְרִים שִׁיאֲמָרוּ אַחֲרַי כֶּף.

שְׁחִירוּרִיּוֹת הַשְּׁכִינָה

אֲזִי כֶּף גַּם כַּחוֹת הַטְּמָאָה, הֵם חִיבִים לְשָׂאֵב כַּח מִהַשְׁרֵשׁ הַגְּדוֹל שָׁנוּ

נצחיות התורה

התורה. ומוֹבָא בְּסִפְרֵי הַקְדוּשִׁים (עיינן בַּזוה"ח שיר השירים דף פה ע"ב ובמתומ"ד עמוד ריב, ובזוהר הרקיע להאריז"ל סו"פ ויקהל) עַל הַפְּסוּק "אֵל תִּרְאוּנִי שְׂאֲנִי שְׁחַרְחֶרֶת שְׁשׁוֹפְתָנִי הַשֹּׁמֵשׁ" (שיר השירים א, ו) שֶׁהַמַּלְכוּת שֶׁזֶה הַשְׂכִּינָה הַקְדוּשָׁה, כְּשֶׁמַּתְגַּבְּרִים כַּחוֹת הַטְּמָאָה מִחֻמַּת עוֹנוֹת עִם יִשְׂרָאֵל, יְכוּלִים אוֹתָם הַכַּחוֹת לַעֲלוֹת וְלִשְׁאֹב מִמֶּנָּה כֹּחַ, וְאִזּוּ הִיא מַחֲשִׁיכָה אֶת עֲצָמָהּ וּמֵרָאָה לָהֶם לְכַחוֹת הַטְּמָאָה, שֶׁהִיא חֲשׂוּכָה וְאוֹמְרָת לָהֶם: "אֲנִי שְׁחַרְחֶה וְאֵין לִי אֶפְלוּ אִיד לְנִקּוֹת אֶת עֲצָמִי, תַּעֲזֹבוּ אוֹתִי".

הרֹצֵחַ שְׂאוֹמֵר קַדִּישׁ

הַנִּקְדָּה הַזֶּה, שֶׁהַטְּמָאָה שׂוֹאֶבֶת גַּם מִהַקְדָּשָׁה, לַפְּעָמִים רוֹאִים אֶת זֶה גַּם אֶצֶל הָאָדָם. שְׂמַעְתִּי מֵהָרֵב לִיאֹר גִּלְזֹר שְׂיַחְיָה, שֶׁסִּפֵּר שֶׁהִזְמִינוּ אוֹתוֹ לֵהִיּוֹת חֲזָן בַּיָּמִים הַנּוֹרָאִים בְּאִיזָה מְקוֹם. כְּשֶׁהִגִּיעַ לְשֵׁם רָאָה אֶחָד הָר אָדָם, כְּמוֹ הַנְּפִילִים שֶׁל פַּעַם, וְהוּא אוֹמֵר אֶת כָּל הַקְדִּישִׁים בְּתַפְלָה וְצוּעֵק אוֹתָם, אֶת הַקְדִּישִׁים שֶׁל הַחֲזָן, קַדִּישׁ יְתוֹם, קַדִּישׁ דִּרְבָּנָן שֶׁלְאַחַר הַתַּפְלָה, הַכֹּל הוּא אוֹמֵר. בְּסוֹף הַתַּפְלָה בָּא הָאִישׁ, לַחֲץ לוֹ אֶת הַיָּד וְאָמַר לוֹ: "כְּבוֹד הָרֵב, תוֹדָה עַל הַתַּפְלוֹת, רַגְשָׁת אוֹתִי". שְׂאֵל אוֹתוֹ הָרֵב גִּלְזֹר: "מָה הָעֲנִין שְׁלָךְ עִם הַקְדִּישִׁים?" אָמַר לוֹ אוֹתוֹ הָאִישׁ: "זֶה הַקְדִּישִׁים עַל כָּל הָאֲנָשִׁים שְׂאֲנִי חִסְלָתִי בְּמַהֲלָךְ הַחַיִּים... הֵייתִי עֹשִׂים שְׁנָה בְּכֹלָא, וְהִגִּיעַ לָהֶם הֵם לֹא הָיוּ בְּסֹדֶר, אֲבָל מְסַכְנִים הֵם צְרִיכִים עֲלִית נִשְׁמָה". הוּא בִּעְצָם גַּם הֵהוּרֵג וְגַם עוֹשֶׂה הַקְדִּישׁ, הַשֵּׁם יִרְחַם. הָרֵב גִּלְזֹר אָמַר לוֹ: "תוֹדָה רַבָּה, תְּהִיָּה בְּרִיא" וּבְרַח מִשֵּׁם לִפְנֵי שֶׁגַּם הוּא יְהִיָּה עוֹר אֶחָד מִהַקְדִּישִׁים שֶׁלוֹ. בְּהִנְהָגָה שֶׁלוֹ יֵשׁ גַּם כֵּן אֶת הַדְּבָר הַזֶּה שֶׁהַטְּמָאָה מִחֻמַּשֶּׁת לְהַתְלוֹת בְּמַשָּׁהוּ קְדוּשׁ

פְּרִישַׁת בְּרֵאשִׁית

לְהַמְשִׁיךְ הַקִּיּוּם שְׁלָהּ.

הַמְצוֹת שֶׁל הָרָשָׁע

בְּסִפְּרֵים הַקְּדוּשִׁים כָּתוּב (רַבְּנוּ הָאֲר"י בִּסְפֵר הַלִּיקוּטִים דף פח עמוד א) שְׁאָדָם שֶׁהוּא רָשָׁע וְטָמֵא, הַיֵּצֵר הָרָע נוֹתֵן לוֹ לַעֲשׂוֹת מְצוֹת, כִּדִּי לִינֵק מִמֶּנּוּ כֹחַ, כִּי כְּשֶׁאֵין לוֹ מָמָה לִינֵק אֵין לוֹ כֹּחַ.

שִׁפְעַת הַצְּדִיק

הָרִי לָנוּ שְׁאֵין דְּבַר בְּעוֹלָם שֶׁיֵּשׁ לוֹ שִׁפְעָה, שֶׁמְקוֹר הַשִּׁפְעָה שֶׁלוֹ הוּא לֹא מִהַתּוֹרָה. וְזֶה מֵה שֶׁחַז"ל אָמְרוּ בְּגִמְרָא בְּבִרְכוֹת (דף יז עמוד ב) וּבְחֻלִּין (דף פו עמוד א), "כָּל הָעוֹלָם כָּלוּ נִזּוֹן בְּשִׁבִּיל חֲנִינָא בְּנִי, וְחֲנִינָא בְּנִי דִּי לוֹ בָּקָב חֲרוּבִים מְעָרְב שִׁבְתָּ לְעָרְב שִׁבְתָּ". מָה הַכּוֹנֵה בָּזֶה? שֶׁכָּל הָעוֹלָם כָּלוּ מְקַבְּלִים אֶת הַשִּׁפְעָה מִרְבִּי חֲנִינָא - מִהַצְּדִיק, וְהַצְּדִיק לְעַצְמוֹ לֹא מִשְׁאִיר כָּלוּם וְנוֹתֵן אֶת הַכֹּל לְאַחֲרִים. הָרִי שֶׁהַכֹּל נִזּוֹנִים מִהַתּוֹרָה, מִהַצְּדִיקִים, מְקוֹר טְהוֹר. וְאֵת זֶה כָּל אֶחָד צָרִיךְ לְדַעַת, מֵאִיפָה לְשֹׂאֵב אֶת כֹּחַ הַחַיּוּת שֶׁל הָאָדָם - רַק מִהַתּוֹרָה, מִרְבָּה תּוֹרָה מִרְבָּה חַיִּים (אֲבוֹת פ"ב מ"ז).

סְגֻלוֹת בַּתּוֹרָה וְגִדְלוּתָהּ

הָרַבָּה אֲנָשִׁים מְחַפְּשִׁים סְגֻלוֹת וִישׁוּעוֹת, וַיֵּשׁ אֶת הַכֹּל בַּתּוֹרָה. מוּבָא בְּגִמְרָא בְּבִרְכוֹת (דף ח ע"א) כָּל הַקּוֹרָא שְׁנַיִם מְקַרָּא וְאַחַד תַּרְגוּם מְאִרִּיכִין לוֹ יָמָיו וְשְׁנוּתָיו. וְשׁוֹאֲלִים: מָה הַכּוֹנֵה יָמָיו וְשְׁנוּתָיו? הָרִי אִם אֶתָּה מְאִרִּיךְ אֶת יָמָיו וְדַאי שְׁגָם אֶת שְׁנוּתָיו!

נצחיות התורה

אלא הכונה שיהיה לו כל כך כִּיף בְּחַיִּים, שְׁהִימִים שְׁלוֹ יִהְיוּ יוֹתֵר אֲרָכִים, יִהְיוּ לוֹ הִנָּאוֹת, שֶׁל יָמִים שְׁלָמִים וְאַרְכִּים (מתוקים מדבש סימן א סעיף ב). בְּמִיָּחַד עָכְשׁוּ כְּשֶׁאֲנַחְנוּ מִתְחִילִים סֵפֶר בְּרֵאשִׁית, יֵשׁ עֲנִיָּן לָבוֹא וּלְהִתְחִיל לְהִכָּנֵס בְּעִמְקָהּ שֶׁל תּוֹרָה, וּלְגַלּוֹת אֶת כָּל הַשְּׁפָע שֶׁטָּמוּן בַּתּוֹרָה. שֶׁהַתּוֹרָה הִיא נִצְחִית וְיִסּוּדִית, וְאֵין סוֹפִית עַד אֵין חֶקֶר, וְאִי אֶפְשָׁר לְהִבִּין אֶת סוּדוֹת הַתּוֹרָה וְעֲצֻמָּתָהּ. הַבְּעַל שֵׁם טוֹב הַקָּדוֹשׁ אָמַר עַל הַפְּסוּק "תּוֹרַת ה' תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ" (תהילים יט, ח) שֶׁכִּמָּה שֶׁעָמְלוּ בָּהּ וּלְמַדּוּ אוֹתָהּ וְחִפְּרוּ בָּהּ, עֲדִין לֹא גָלוּ אֶת כָּל סֵתְרֶיהָ וְסוּדוֹתֶיהָ, מִכֵּיוָן שֶׁהִיא נִשְׁאַרָה שְׁלֵמָה (בעש"ט על התורה פרשת ואתחנן אות כט). וְכִמָּה שֶׁהָאָדָם יִהְיֶה גָדוֹל כָּכָה הַתּוֹרָה גְּדוֹלָה יוֹתֵר, וְאִי אֶפְשָׁר לְהִקְיָף אֶת הַתּוֹרָה. הָרַמְבָּ"ם בְּהַקְדָּמָה לְפִרּוּשׁ הַמִּשְׁנׁוֹת כּוֹתֵב, "לֹא בִנְמָצָא שֵׁשׁ מִישָׁהוּ מִהֵמִין הָאֲנוּשִׁי שִׁיּוּדֵעַ אֶת כָּל הַשֵּׁ"ס עַל בְּרִיּוֹ". וְזֶה הָרַמְבָּ"ם, לִפְנֵי שְׁמוּנָה מֵאוֹת וְחֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּכָה אוֹמֵר, לְהִבִּין אֶת הַכָּל עַל בְּרִיּוֹ אִי אֶפְשָׁר, כִּי זֶה חֵלֶק אֱלֹהִים מִמָּעַל, "אֲנִי נִפְשִׁי כְּתִבִּית יְהִיבִית" (שבת דף קה ע"א), הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אוֹמֵר אֲנִי אֶת עֲצָמֵי הַכִּנְסֹתִי בְּתוֹךְ הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שְׁאוּמְרִים רַבּוֹתֵינוּ (הרמב"ן בהקדמה לפירושו על התורה, ומהרח"ו בשערי הקדושה חלק א סוף שער ד) שֶׁכָּל אוֹתִיּוֹת הַתּוֹרָה הֵם חֵלֶק מִשְׁמוֹתָיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא. 'הַחוּזָה מְלוּבָלִין' כְּשֶׁהֵיוּ בָּאִים לִשְׁאֹל אוֹתוֹ כָּל מִינֵי דְּבָרִים שִׁירָאָה בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ, כְּמוֹ בַּעַל שֶׁבְּרַח מֵאֲשֶׁתּוֹ, אוֹ גָּנֵב שֶׁלֹּא מוֹצֵאִים אוֹתוֹ וְכִדּוּמָה, יֵשֶׁר הָיָה פּוֹתֵחַ אֶת הַסֵּפֶר שֶׁלִּפְנָיו וְאוֹמֵר: "הִנֵּה הוּא נִמָּצָא שֵׁם בְּבֵית הַזֶּה", וְהוּא הַסֵּבִיר שָׁאת אוֹר שְׁבַעַת הַיָּמִים גָּבַז הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בַּתּוֹרָה, וְכִשְׁלֹמֵד זֹכָה לְרֵאוֹת בָּאוֹר זֶה מְסוּפָה הָעוֹלָם וְעַד סוֹפּוֹ (עייין בספר תולדות יעקב יוסף פרשת ויצא עמוד פט ובספר באר החסידות עמוד 36). כָּל הָאוֹר וְכָל הַשְּׁפָע וְכָל הַדְּבָרִים הַטּוֹבִים וְכָל הַסִּגְלוֹת וְהַבְּרָכוֹת, הַכָּל

פְּרִשְׁת בְּרֵאשִׁית

נִמְצָא בַּתּוֹרָה. פְּשוט שֶׁב וְתִלְמַד. אָדָם שְׂזוּכָה לְשִׁבְת וּלְלַמֵּד תּוֹרָה, זוּכָה לְהַפִּיר אֶת הַתּוֹרָה, זוּכָה לְהַפִּיר אֶת סֵפֶר הַסְּפָרִים שֶׁהוּא הַסֵּפֶר הַגָּדוֹל מִכָּל־שֶׁבָה יֵשׁ אֶת כָּל הַתְּשֻׁבָּה וְהַבְּסוּס שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה. וְאָדָם שְׂזוּכָה לַעֲשׂוֹת אֶת זֶה אֵין לְמַעַלָּה מִמֶּנּוּ. אֲבָל מָה? צָרִיךְ הַרְבֵּה הַרְבֵּה זְכוּיֹת בְּשִׁבִּיל לְהַגִּיעַ לָזֶה, כִּי הַיֵּצֵר הָרַע אֹמֵר לְאָדָם: קַח אֶת כָּל הַמַּצּוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה רַק לֹא אֶת לַמּוֹד הַתּוֹרָה, לָמָּה? כִּי הַגִּמְרָא בְּקִדּוּשֵׁין (דף ל עמוד ב), וְגַם בְּסֻכָּה (דף נב ע"ב) כּוֹתֵבֵת, שֶׁהַיֵּצֵר הָרַע מֵהַתּוֹרָה הוּא מִתְּפוּצֵץ, זֶה מֵה שֶׁהוֹרֵג אוֹתוֹ. לָכֵן הוּא יֵצִיעַ לָךְ הַכֹּל, לָךְ תַּעֲשֶׂה חֹסֵד, לָךְ תַּעֲשֶׂה פְּדִיּוֹן שְׁבוּיִים, לָךְ תִּתְּרֵם, תִּצִּיל וְתַעֲשֶׂה, אֲבָל לְמַדּוּנּוֹ חֲזוֹ"ל שֶׁגָּדוֹל תִּלְמוֹד תּוֹרָה יוֹתֵר מֵהַצֵּלָת נַפְשׁוֹת (מגילה דף טז ע"ב). וְזֶה הַדְּבָר הַגָּדוֹל בְּיוֹתֵר לְאָדָם.

גָּדוֹל תִּלְמוֹד תּוֹרָה יוֹתֵר מֵהַצֵּלָת נַפְשׁוֹת

בְּעִנְיָן זֶה הַחֵת"ם סוֹפֵר (על הַתּוֹרָה פֶּרֶשׁת וִיקְרָא על הַפְּסוּק "וְהִקְרִיבוּ בְּנֵי אֶהֱרֹן", וע"ע בט"ז יו"ד סימן רנ"א סק"ו) שׁוֹאֵל, מָה הַפְּרוּשׁ שֶׁתִּלְמוֹד תּוֹרָה יוֹתֵר גָּדוֹל מֵהַצֵּלָת נַפְשׁוֹת, הֲרִי בְּעֵצָם פְּקוּחַ נַפֶּשׁ וְהַצֵּלָת נַפְשׁוֹת דּוֹחָה אֶת כָּל הַתּוֹרָה? וּמִבָּאֵר, שֶׁהַכּוֹנֵה הִיא שְׂאָדָם שֶׁהַתּוֹרָה שָׁלוּ חֲשׁוּבָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא יָבִיא לוֹ מְקָרִים שֶׁל הַצֵּלָת נַפְשׁוֹת בְּשִׁבִּיל שְׂתִיבָטֵל מִלְמוֹד הַתּוֹרָה, אֲבָל אִם בְּעִנְיָ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַתּוֹרָה שָׁלוּ לֹא כָּל כֶּךָ חֲשׁוּבָה מְזַמְּנִים לוֹ כָּל מִינֵי מַצּוֹת, וְאַתָּה רוֹאֶה אֵיךְ כָּל רִגַע קוֹרְאִים לוֹ, בּוֹא תַעֲשֶׂה חֹסֵד, בּוֹא תַעֲשֶׂה מִצְוָה. אִם אַתָּה רוֹאֶה שְׂמַצִּיעִים לָךְ כָּל הַזְּמַן מַצּוֹת כְּאֵלֶּה נְדִירוֹת בְּשִׁבִּיל שְׂתַעֲזֹב אֶת הַלְמוּד, כִּנְרָאֵה הַתּוֹרָה שֶׁלָּךְ לֹא מִסְפִּיק חֲשׁוּבָה בְּעִנְיָ ה', זֶה דְּבָר מִפְּחִיד. וְזֶה מֵה שֶׁאָמְרוּ

בְּנִצְחִיּוֹת הַתּוֹרָה

חז"ל: אם בטלת יש לך בטלים הרבה כנגדך (אבות פ"ד מ"י).

העמק שבתורה

הדבר המדהים והמפליא בנצחיות התורה ועמקה שהיא נמדדת לא בקנה מדה אנושי בכלל. ובאמת זה דבר מפלא איך יכול להיות שאותה הגמרא שלומד גדול הדור, אחרי שחזר עליה מאות או אלפי פעמים, גם ילד שמתחיל בכיתה ג' או ד' ללמד לומד בדיוק את אותה הגמרא? אלא הוא מבין דבר אחד והוא מבין דבר אחר, הרבה יותר עמק, הרבה יותר גדול. הפסוק אותו פסוק, וכל אחד מבין משהו שונה, עמק שונה.

מספר על הגאון מוילנא שלדעתו, אסור אפלו להרהר בדברי תורה לפני ברכות התורה (ביאור הגר"א על שו"ע או"ח סימן מז סעיף ד), ובאחד מהימים אמר לתלמידו ר' חיים מוולוז'ין, כשהתעוררתי בבקר עלו לי אלפים מאתים וששים (2260) פרושים על הפסוק: "עלו זה בנגב" (במדבר יג, יז), ענין הפסוק שמשה רבנו שלח את המרגלים ללכת לרגל את הארץ, והורה להם את הדרך שילכו בה. ולגאון עלו אלפים מאתים וששים פרושים על פסוק זה. ואמר לתלמידיו "שבפרוש אחד מכל אלה יכולתי לראות כל כחות בעלי החיים שבעולם" - והדבר הוא פלא גדול, איזה מח גאוני זה, אדם שקולט בבת אחת אלפים מאתים וששים פרושים! זה לא שהוא ישב עכשו עשר שנים לכתב את כל זה - המשיך ואמר הגאון מוילנא, ואני, שלא רציתי לשכח את אותם פרושים, אמרתי בלבי לסדר אותם בראש, ומשמים ראו שאני עושה נגד פסק ההלכה שלי, ושכחתי את כלם. והקדוש ברוך הוא החזיר לו אותם בהזדמנות אחרת, בזכות זה שבפעם השניה עלו לו בראש

פְּרִשֵּׁת בְּרֵאשִׁית

כָּל הַפְּרוּשִׁים בְּאֻמָּצֵעַ הַתַּפְּלָה, וְלֹא חָשַׁב עַל זֶה וְשָׁקַע בַּתַּפְּלָה, וְלֹא־חָרַר הַתַּפְּלָה כָּל הַפְּרוּשִׁים חָזְרוּ אֵלָיו כְּמִנְחִים בְּקַפְסָא (כתר ראש בסופו ובספר בדידי הוה עובדא פרק כז עמוד תסו).

גַּם הַיּוֹם עוֹלָה לְאֻנָּשִׁים פְּרוּשִׁים עַל "עָלוּ זֶה בְּנֶגֶב", אִיפֹה לְטִיֵּל לְהִיכֵן לְלֶכֶת, גִּלְדָּ לְנֶגֶב, גִּרְדָּ לְשֵׁם, נַעֲשֶׂה אֶת הַקִּיאָקִים, גִּלְדָּ לְרֶכֶבֶל, אוֹלֵי נִשְׁכָּר אִיזוּ דִּירַת נֶפֶשׁ, אָבֵל זֶה הַהֶבְדֵּל בֵּין "עָלוּ זֶה בְּנֶגֶב" שֶׁל הַגָּאוֹן מוֹיִלָנָא ל"עָלוּ זֶה בְּנֶגֶב" שֶׁלָּהֶם.

אָבֵל מָה שָׁאֵנוּ צָרִיכִים לְהַתְפַּעֵל וּלְהַתְבּוֹנֵן מִמֶּנּוּ הוּא כִּיצַד אָדָם מַגִּיעַ לִידַע כְּזֶה? כְּשֶׁאֲנֻחֲנוּ שׁוֹמְעִים אֶת זֶה, זֶה נִרְאֶה לָנוּ הַזּוֹי, אֲלֹפִים מְאֻתִּים וְשִׁשִּׁים פְּרוּשִׁים עַל שְׁלֹשׁ מְלִים "עָלוּ זֶה בְּנֶגֶב", מָה כָּכָר אֲפֻשֶׁר לְהִבִּין בְּזֶה? נִסִּיתָ בְּגִימָטְרִיָּה, הִצְלַחְתָּ לְמַצֵּא שְׁלֹשָׁה פְּרוּשִׁים. נִסִּיתָ פֹּה וְשָׁם, הִצְלַחְתָּ לְגִרְדָּ עוֹד אִיזָה חֲמִשִּׁים פְּרוּשִׁים, אָבֵל אֵיךְ אֵתָה מַגִּיעַ לְאֲלֹפִים מְאֻתִּים וְשִׁשִּׁים פְּרוּשִׁים? וּבִאֲמַת חֲז"ל עֲצָמָם כָּכָר מְבֹאָרִים וְאוֹמְרִים שֶׁעַל הַתּוֹרָה נֶאֱמַר "יִגְעַת וּמַצֵּאתָ תֵּאֲמִין" (מגילה דף ו עמוד ב) - אִם אֵתָה מְתִיגֵעַ וְעֹמֵל בַּתּוֹרָה, אֵתָה תִּמְצֵא מְצִיאוֹת, מְשֻׁמִּים יִשְׁלְחוּ לָךְ דְּבָרִים מְפֹלְאִים שֶׁלֹּא הָיִיתָ יָכוֹל לְהַגִּיעַ אֲלֵיהֶם לְבַד.

יֵשׁ סִפּוּר דּוֹמָה לָזֶה עַל הֶבֶן אִישׁ חֵי. בְּאַחַד הַיָּמִים הָיָה לוֹ יֶאֱרֻצִּיט שֶׁל אָבָא שְׁלוֹ, וְהוּא הִגִּיעַ לְאַזְכָּרָה, וּפְנָה לְאַחַד מִתְלָמִידָיו וְאָמַר לוֹ: תִּגִּיד לִי אִיזָה פֶּסוּק שֶׁאֵתָה רוֹצֶה מִהַתַּנְ"ךְ וְאֲנִי אֲדַרְשׁ עָלָיו, הַתְלָמִיד אָמַר אֶת הַפֶּסוּק: "פּוֹתַח אֶת יָדָהּ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חֵי רְצוֹן" (תהילים קמה, טז). כָּלָם יוֹדְעִים וּמְכִירִים אֶת הַפֶּסוּק הַזֶּה, בַּתַּפְּלָה עוֹד אֲפֻשֶׁר לְרֹאוֹת אֵיךְ כָּלָם פּוֹתְחִים אֶת הַיָּדִים, רוֹצִים אֶת הַשְׁפַּע שֶׁל הַפְּרִנְסָה. - דָּרָךְ אַגָּב, בְּסִפְרָ עוֹד יוֹסֵף חֵי (פרשת ראה על הפסוק "כי פתח תפתח" עמוד צה) מְבִיא סִפּוּר עַל זֶה, שֶׁהָיָה פָּעַם עֲשִׂיר

נצחיות התורה

קמצון, שבכל פעם שהיו מבקשים ממנו צדקה היה ישר אומר, לא צריף, אני אתפלל עליכם, אני גם אצום אם תרצו, רק לא כסף. היה איזה עני פקח שעקב אחריו, וראה שכשהוא מגיע לפסוק "פותר את ידך" הוא פורש את ידיו בצורה כל כך גדולה, העשיר האמין שזו הסגלה שנותנת את השפע. יום אחד מיד כשעשה העשיר "פותר את ידך" רץ אליו העני ובקש ממנו צדקה, ואמר לו: "אם אתה לא תתן לי הקדוש ברוך הוא לא יתן לך". העשיר שמע ככה, פחד על עצמו ונתן לו. - הפסוק הזה, שהוא כל כך מבר, כמה פרושים אפשר לפרש עליו? והבן איש חי, כששמע את הפסוק "פותר את ידך" נעמד ואמר מאה ועשרים פרושים על הפסוק הזה, תכף ומיד (בהקדמה לספר בניהו בשבחי הגאון המחבר עמוד 3).

כנהר שאינו פוסק

זה בעצם מה שאומרת המשנה באבות (פרק ו משנה א), שאדם שלומד תורה לשמה, נעשה כנהר שאינו פוסק. תחשב, אדם הולך לנהר וממלא בקבוק, אחר כך ממלא ג'ריקן, אחר כך ממלא את הרכב שלו, אחר כך ממלא משאית, לא משנה כמה הוא לוקח הוא לא החסיר כלום.

מספרים על הגאון ר' יוסף רוזין הרוגצ'ובר, שהיו לו יסורים נוראיים בשבת, כי בשבת אסור לכתב והוא לא יכל לרפז ולצמצם את המחשבות שלו בדבר אחד, כיון שכל השבוע כשעלו בראשו כל אותם מקורות ורעיונות בבית אחת, הוא היה יכול לצמצם ולעדן אותם בכתיבתו, אבל בשבת אסור לכתב, אז כל המחשבו שלו היה כמו הר געש, הכל היה מתערבב לו בראש ונעשה כנהר

פְּרִשֵּׁת בְּרֵאשִׁית

שְׁאִינוּ פּוֹסֵק, מִתְחִיל בְּדָבָר אֶחָד וּמִמָּשִׁיךְ מִנוֹשֵׂא לְנוֹשֵׂא (הֲרוֹגִצ'וֹבִי עמוד 180). בְּאַמֶּת מִי שֶׁמְכִיר אֶת הַתְּשׁוּבוֹת שְׁלוֹ, הוּא אוֹמֵר זֶה לֹא מִן זֶה מִחֲשֵׁב, הוּא מְבִיא כָּל כֶּךְ הֶרְבֵּה מְקוּרוֹת בְּמִקְוֹמוֹת שׁוֹנִים, כְּאֵלוֹ הַכְּנֶסֶת קוֹד לְמִחֲשֵׁב וְהוּא מְבִיא לָהּ אֶת כָּל הַמְקוּרוֹת בְּדָבָר, וְזֶה בְּלִי סִפְרִים. נַעֲשֶׂה כְּנֶהָר שְׁאִינוּ פּוֹסֵק, זֶה הַנִּצְחִיּוֹת שֶׁבַתּוֹרָה. כְּמָה שְׁאֲנָשִׁים גְּדוֹלִים וְחֲכָמִים וְעֲמִלִים בַּתּוֹרָה עֲדִין הֵם לֹא הִגִּיעוּ לְעִמְקוֹת שֶׁבַתּוֹרָה.

זוֹ הַסִּבָּה לָמָּה בְּשִׁמְחַת תּוֹרָה אֲנַחְנוּ מְרִאִים שְׁאֲנַחְנוּ שְׂמִיחִים בָּהּ. אָדָם שֶׁמְסִים סִפֵּר חֲשָׁבוֹן אוֹ הַסְטוֹרִיָּה לֹא רוֹקֵד עִם הַסִּפֵּר שְׁסִים. בְּשִׁמְחַת תּוֹרָה רוֹקְדִים עִם הַסִּפֵּר, לְהִרְאוֹת שְׁאִין הַתּוֹרָה כְּשֶׁאֵר חֲכָמוֹת, אֲלֵא הִיא חֲכָמָה אֱלֹקִית שֶׁמְמַנָּה מִגִּיעַ כָּל הַשְּׁפַע בְּעוֹלָם.

רְקוּדִים בְּשִׁמְחַת תּוֹרָה

בְּסִפֵּר חֲזוֹן עוֹבְדֵיָהּ (סוֹכוֹת עֲמוּד תִּסְד הַעֲרָה יָא בִּשְׁם הַשְּׁלָמִי צִיבּוֹר דָּף רצד ע"ב), מְבִיא, שְׁמִי שֶׁשְׂמַח בַּתּוֹרָה, יִזְכֶּה שְׁכָל בְּנָיו יִהְיוּ צְדִיקִים וְתִלְמִידֵי חֲכָמִים וְיִלְכוּ בְּדֶרֶךְ ה'. אֲנִי אִמְרָתִי שָׁזוּ לֹא רַק סִגְלָה, אֲלֵא זֶה מְצִיאוֹת: כְּשֶׁהִילָד רוֹאֶה אֶת אָבָא שְׁלוֹ רוֹקֵד וְשְׂמַח בַּתּוֹרָה, הוּא מְבִין שֶׁזֶה הַדָּבָר הַגָּדוֹל וְהָאֲמִתִּי, כְּמוֹ שֶׁאַתָּה נִכְנָס לַחֲתָנָה וְרוֹאֶה מִיִּשְׁהוּ שְׂרוֹקֵד יוֹתֵר מִכָּלֵם, מָה אַתָּה מִיד מְבִין? שְׂמֵדָבָר בְּחֶתֶן. אִם תִּרְאֶה אָדָם בַּחֲתָנָה שְׁכָל הַזְּמַן יוֹשֵׁב בְּצַד, לֹא רוֹקֵד וְלֹא כְּלוּם, תִּגַּשׁ וְתִשְׁאַל אוֹתוֹ "מִי אַתָּה? מֵאִיִּנָּה צֵד אַתָּה? מֵצֵד הַחֶתֶן אוֹ הַכֶּלֶה?" הוּא יַעֲנֶה לָהּ: "אֲנִי הַגִּעְתִּי מֵצֵד הָעוֹף...!" תִּשְׁאַל אוֹתוֹ: "לָמָּה אַתָּה לֹא רוֹקֵד?" הוּא יַעֲנֶה: "מָה אֲנִי קָשׁוֹר לָזֶה?" אוֹתוֹ דָּבָר בַּתּוֹרָה: מִי שֶׁשְׂמַח זֶה מִי שֶׁקָּשׁוֹר בַּתּוֹרָה.

נצחיות התורה

חתן תורה

מספרים על רבי עקיבא איגר באחת מהפעמים הראשונות שהזמינו אותו להיות חתן תורה בשמחת תורה התחיל לבכות בדמעות שליש. שאלו אותו על מה הבכי, הרי אתה גדול בתורה, ממה חלשה דעתך? ענה להם: הרי הגמרא במסכת קדושין (דף מא עמוד א) אומרת: 'אסור לאדם שיקדש אשה עד שיראנה'. ואני עוד לא ראיתי את כל התורה בשביל להיות חתן תורה (תפארת בנים טויסיג חלק א סימן קלח עמוד תכג).

היום אתה רואה בן אדם שקונה חתן תורה ואתה שואל אותו מה זה חתן תורה? הוא יענה לך: "זה ההוא שמביא בורקסים בסיום התפילה", אתה קשור לתורה? "בטח שאני קשור, אני מקפיד על ספגניות בחנכה, פרות יבשים בט"ו בשבט, אזני המן בפורים", לקיים מה שנאמר "ותורתך בתוך מעיי" (תהילים מ, ט). התורה אצלו מסתפמת רק בדברים שקשורים למעשים ולבטן. לכן הנהיגו שצריך לכבד את הרב של הקהלה בעלית חתן תורה, כי הוא הכי קשור לתורה (חזון עובדיה סוכות עמוד תעב), כמוכן כשהוא רב אמתי ולא סתם 'ראש לשועלים'.

עמל התורה

מי שעוסק בתורה יודע, שיש כמה וכמה דרגות בלמוד התורה. הדרך העליונה היא עמל התורה, עמל התורה זה לא רק לפתח ספר, לשמע הרצאה ופה זה נגמר. עמל התורה זה לעמל ולהבין את העמק, מה רצה אביי, ומה רצה רבא, ולמה הגמרא הבינה בזהוהו אמינא ככה ובמסקנא ככה. מובא בספרים שאפלו הוה

פְּרִשֵׁת בְּרֵאשִׁית

אָמִינָא שְׁבַגְמָרָא נָתַן לְלָמַד מִמֶּנָּה, שֶׁהָרִי לָמָּה הוּא נִכְתָּב בְּגִמְרָא?
(ספר קול מבשר חלק ב עמוד רכב בשם הגה"ק רבי בונם מפשיסחא). וְזֶהוּ
עֲמַל הַתּוֹרָה, לְהַתְיַגֵּעַ, לְאֶסּוּקִי שְׁמַעְתָּתָא אֶלְפָּא דְּהַלְכָתָא - לְלָמַד
אִיךָ לְפִסֵּק הַלְכָּה, וְכָל זְמַן שְׁאָדָם לֹא הִתְחִיל לַעֲמַל בַּתּוֹרָה הוּא
לֹא יִזְכֶּה לְאַהֲבָא אֶת הַתּוֹרָה. אֶתָּה רוֹאֶה אֲנָשִׁים שְׁלּוּמִדִּים אֲבָל
סוֹבְלִים. מִנְּגֵד, מְסַפֵּר עַל הַחֲפֶץ חַיִּים שֶׁהָיָה לוֹמֵד וְטוֹעֵם מְתִיקוֹת
כְּדִבְשׁ בְּפִיו, וְהָיָה אוֹמֵר לְתַלְמִידָיו: "אֲנִי טוֹעֵם מְתוֹק" (עֵיין
בַּהֲקֵדְמָה לְסֵפֶר לִיקוּטֵי הַלְכוֹת לַחֲפֶץ חַיִּים עַל מִסְכַּת זְבַחִים). דְּבָרֵי הַתּוֹרָה
"מְתוֹקִים מְדִבְשׁ וְנֹפֶת צוּפִים" (תהילים יט, יא), זֶה לֹא מְלִיצָה, זֶה
מְצִיאוֹת אֱמֶתִית. וְלָמָּה הַשְׁנִי לֹא טוֹעֵם כָּלוּם? כִּי הוּא אֵינוֹ עֹמֵל,
הוּא אֵינוֹ מְקַרֵּיב עֲבוּדָה עֲצֻמִּית וְתוֹרַת עַל תַּעֲנוּגוֹת הָעוֹלָם הַזֶּה.
רַק אַחֲרֵי שֶׁהָאָדָם בּוֹקֵעַ וְשׁוֹבֵר אֶת רְצוֹנוֹתָיו בְּשִׁבְלֵי הַתּוֹרָה הוּא
זוֹכֶה לְאוֹרָה זֹה תּוֹרָה (מגילה דף טז ע"ב) "אֲזִי יִבְקַע כְּשֹׁחַר אוֹרָךְ"
(ישעיה נח, ח), רַק אֲזִי. אֲבָל אִם הוּא יוֹשֵׁב בְּשִׁמְשׁוֹ וּמִשְׁתַּנֵּף, לוֹקֵחַ
כּוֹס קוֹלָה וּגְמָרָא עַל הַדֶּרֶךְ, בְּסִדֵּר, אֲשֶׁרִיךְ שְׁלֻקְחָתָא תּוֹרָה וְלֹא
עֲתוֹן, אֲבָל מְכָאן וְעַד לְהַגִּיעַ לְאַהֲבַת הַתּוֹרָה הַדֶּרֶךְ רַחוּקָה. כְּמָה
שְׁאָדָם יוֹתֵר עֹמֵל וּמִתְיַגֵּעַ בַּתּוֹרָה הוּא יוֹתֵר יֹאֲהֵב אֶת הַתּוֹרָה.
וּבַהֲגִיּוֹן זֶה הַפּוֹד, כִּי בְּעֶצֶם כְּמָה שֶׁאַתָּה יוֹתֵר מִתְאַמֵּץ אִיךָ אֶתָּה
יוֹתֵר נִהְיָה? זֶה דְּבַר מְפֹלֵא! זֶה כֹחַ הַתּוֹרָה.

שְׁמַעְתִּי מִהֲרָאשׁוֹן לְצִיּוֹן הָרֵב יִצְחָק יוֹסֵף שְׁלִיט"א, עַל אָבִיו מֶרֶן
הָרֵב עוֹבְדֵי יוֹסֵף זצ"ל, שְׁלִפְנֵי שְׁנַפְטֵר נֶסֶה לְלָמַד וְלֹא הִצְלִיחַ,
הִצְטַעַר צַעַר רַב וְאָמַר: "רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם, מָה אֲנִי צָרִיךְ אֶת הַחַיִּים
הָאֵלֶּה אִם אֲנִי לֹא מְצַלִּיחַ לְלָמַד תּוֹרָה?", אַחֲרֵי זְמַן קָצֵר הָרֵב אֶבֶד
אֶת הַהֶכָּרָה וְנִפְטָר. אוֹתוֹ הַדְּבַר שְׁמַעְתִּי מִהָרֵב חֲנִנְיָה צ'וֹלֵק יוֹשֵׁב

נצחיות התורה

ראש צֶזֶר מִצִּיּוֹן עַל מָרֶן הָרֶב שֶׁן וְצ"ל: הִיִּיתִי לִיד הָרֶב שֶׁן בִּימֵי חָלִיו הָאֲחֵרוֹן, וְהוּא בִקֵּשׁ מִמֶּנִּי לְהִבִּיא לוֹ סֵפֶר מֵהַסְפָּרָה. הִבֵּאתִי לוֹ וְהוּא לֹא הִצְלִיחַ לְלַמֵּד, וְאָז הוּא הִתְחִיל לִבְכוֹת וְאָמַר: "מָה אֲנִי צָרִיךְ אֶת הַחַיִּים הָאֵלֶּה", לָמָּה? כִּי הֵם הִבִּינוּ שֶׁהַתּוֹרָה הִיא תּוֹרַת חַיִּים, "כִּי הֵם חִיִּינוּ וְאָרְךְ יָמֵינוּ וּבָהֶם נִהְגָּה יוֹמָם וְלַיְלָה". הַמָּלִים הָלָלוּ בְּשִׁבִיל הַגְּדוּלִּים לֹא הָיוּ רַק קִטְעַ מֵהַתְּפִלָּה, הֵם הִרְגִּישׁוּ, חָיו וְנִשְׁמּוּ אוֹתָם.

הכל רמוז בתורה

נִחְזֹר לָמָּה שֶׁהִתְחַלֵּנוּ, אִם בֶּן אָדָם מִבֵּין שְׁכָל הַכַּח בְּעוֹלָם תְּלוּי בַּתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְכָל הַסּוּדוֹת רְמוּזִים בַּתּוֹרָה, הוּא עוֹלָה וּמִתְעַלָּה עַד אֵין חֶקֶר, מִכֵּיוֵן שֶׁהוּא מְתִיחַס לַתּוֹרָה בְּצוּרָה אַחֶרֶת.

אֶחָד מֵהַתְּלַמִּידִים שֶׁל הָרַמְבָּ"ן שֶׁהָיָה חֵי לִפְנֵי שְׁמוֹנֶה מֵאוֹת חֲמִשִּׁים שָׁנָה, קָרָאוּ לוֹ אֲבִנֵּר. בַּתְּחִלָּה הָיָה הָרֶב אֲבִנֵּר, הָיָה חָרִיף וּפְקַח מְמָשׁ, אָבֵל יֵצֵא לְתַרְבוּת רָעָה וְהִתְנַצֵּר. יוֹם אֶחָד הוּא קָרָא לְרַמְבָּ"ן. מִכֵּיוֵן שֶׁהוּא נִהְיָה הַבִּישׁוּף שֶׁל הָעִירָה, הַכֹּמֵר הַכִּי גָדוֹל, אֶז הָרַמְבָּ"ן הָיָה חָיִב לָבוֹא. הָלַךְ הָרַמְבָּ"ן וְהִגִּיעַ אֵלָיו, וְאוֹתוֹ תְּלַמִּיד שָׁלוּ לְשַׁעֲבֵר לָקַח בְּיוֹם כְּפוּר חֲזִיר וְנָחַר אוֹתוֹ עִם חֵלֶב וְאָכַל אוֹתוֹ, וְאָז הוּא שָׁאַל אֶת הָרַמְבָּ"ן: כָּמָה עֲבֵרוֹת עָשִׂיתִי עִכְשָׁיו? אָמַר לוֹ הָרַמְבָּ"ן: שְׁלֹשׁ. אָמַר לוֹ הַתְּלַמִּיד: לֹא נִכּוֹן, עָשִׂיתִי אֲרָבַע! כָּכָה הִתּוֹכַח אִתּוֹ. שָׁאַל אוֹתוֹ הָרַמְבָּ"ן: מָה יֵשׁ לָךְ? אֵיךְ הִנְעַתָּ לְדִיוטָא תַּחְתּוֹנָה שְׁכָזוֹ? אָמַר לוֹ הַתְּלַמִּיד: כֵּיוֵן שֶׁאַתָּה אִמְרָתְךָ שְׁכָל אָדָם רְמוּז בַּתּוֹרָה מָה יִהְיֶה סוּפוֹ, וְאֲנִי לֹא מֵאֲמִין שֶׁזֶּה אִמְתִּי, כֵּיוֵן שֶׁלֹּא מִצָּאתִי אֶת הַשֵּׁם שְׁלִי, אֲבִנֵּר. אָמַר לוֹ הָרַמְבָּ"ן: הַשֵּׁם שְׁלָךְ וְסוּפָךְ מְזָכָר בְּפָסוּק "אִמְרָתִי אֶפְאִיֵּהֶם

פְּרִשֵּׁת בְּרֵאשִׁית

אֲשַׁבִּיטָהּ מֵאֲנוּשׁ וְזָכָרִים" בְּדִלּוּג אוֹתִיּוֹת מוֹצָאִים אֶת הַשֵּׁם שֶׁלָּךְ אַבְנֵר וְגַם מִה יְהִיָּה בְּסוּפֶךְ. אֵיךְ שֶׁהוּא שָׁמַע אֶת זֶה הוּא נִבְהַל, וּמִיד לָקַח סְפִינָה קְטָנָה, הִפְלִיג לַיָּם וְנִעְלָמוּ עֲקֵבוֹתָיו (שִׁלְשֵׁלַת הַקְּבֵלָה הוּצְאוֹת "הַדּוֹרוֹת הָרִאשׁוֹנִים וְקוֹרוֹתָם עֲמוּד קֶכֶח). זֶה סִפּוּר יָדוּעַ וּמִפְּרָסָם, אָבֵל יֵשׁ עִמָּךְ לִסְפּוּר הַזֶּה. בּוֹאוּ נִחְשֹׁב הַיּוֹם, אָדָם שֶׁשׁוֹמֵעַ מִהָרֵב שֶׁלּוֹ שֶׁהַכָּל רָמוּז בַּתּוֹרָה וְחִפְשׁ וְלֹא מִצָּא, הָאֵם הוּא יֵלֶךְ לְהִתְנַצֵּר? וְדַאי שֶׁלֹּא, הוּא מְקַסִּימוּם יָגִיד הָרֵב טָעָה הַפְּעָם, אָבֵל מִה קָרָה לְאַבְנֵר הַזֶּה? אִזּוֹ אֶפְשָׁר לְהַגִּיד שֶׁהוּא רָצָה לְלַכֵּת אַחֵר הַתְּאֻוֹת שֶׁלּוֹ וְכָל הַעֲנִינִים מְסַבִּיב הָיוּ תַּרְוָצִים, אָבֵל זֶה לֹא נִשְׁמַע כִּכֶּה. הַפֶּשֶׁט הוּא שֶׁאַבְנֵר הִתְחַנֵּן שֶׁהַתּוֹרָה הִיא נִצְחִית, וְאֵם הִיא נִצְחִית יֵשׁ בָּהּ אֶת הַכָּל, וְאֵם אֵין בָּהּ אֶפְלוּ דְּבָר קָטָן סִמָּן שֶׁהִיא לֹא נִצְחִית וְלֹא צָרִיךְ לְשֹׁמֵר כָּלוּם.

קֵל לִפְרֹךְ אֶת הַתּוֹרָה

זֶה הַדְּבָר שֶׁאֲמַרִים שֶׁאֶת הַתּוֹרָה קֵל מְאֹד לִפְרֹךְ, כִּיּוֹן שֶׁיֵּשׁ כָּל כֹּף הַרְבֵּה סִמָּנִים שֶׁהַתּוֹרָה אוֹמֶרֶת, הֵן לְגַבִּי מַעֲשָׂרוֹת "וּבְחֻנּוּנֵי נָא בָּזֹאת אִם לֹא אֶפְתַּח לָכֶם אֶת אֲרָבוֹת הַשָּׁמַיִם" (מִלֵּאכִי ג, י), הֵן לְגַבִּי שְׁנֵת שְׁמֵטָה "וְצוֹיִתִּי אֶת בְּרִכְתִּי לָכֶם בְּשָׁנָה הַשְּׁשִׁית" (וִיקָרָא כה, כא) שֶׁיִּקְבְּלוּ תְּבוּאָה לְשָׁנָה הַשְּׁשִׁית, הַשְּׁבִיעִית וְהַשְּׁמִינִית, הֵן בִּ"אֵם בְּחֻקֹּתֵי תִלְכוּ וְנִתְּתִי שְׁלוֹם בְּאַרְץ וְשִׁכְבְּתֶם וְאֵין מִחְרִיד" (וִיקָרָא כו, ג - ו), וְעוֹד דְּגִמָּאוֹת רַבּוֹת כְּאֵלֶּה. וְכֵן מִה שֶׁכָּתוּב בַּמִּדְרָשׁ (פְּסִיקְתָּא רַבִּית פִּיסקָא טו - הַחוּדֶשׁ) עַל הַפְּסוּק "הִנֵּה זֶה עוֹמֵד אַחֵר כְּתָלָנוּ" (שִׁיר הַשִּׁירִים ב, ט), זֶה הַכְּתָל הַמַּעֲרָבִי שֶׁשֹּׁכְנִינָה לֹא זֹזָה מִמָּנוּ וְאֵין אֶפְשָׁרוֹת לְהַחְרִיב אוֹתוֹ. אֶפְלוּ אֶת זֶה אֶפְשָׁר לְבָדֵק, לֶךְ תַּחֲרִיב אֶת הַכְּתָל וְתִשָּׂאֵר חֲלוּנֵי. שְׁמַעְתִּי מִהָרֵב נוֹיְגֵרְשֵׁל שִׁיחִיָּה, שֶׁהִיא אֵינָה

נצחיות התורה

זוג שהגיעו לסמינר והפעל שמע במהלך הסמינר את ההוכחה על הכתל המערבי שהוא אינו נחרב לעולם. בסיום ההרצאה הפעל הלך לרב נויגרשל ואמר לו: "תראה, אשתי התחזקה מזה מאד, היא הולכת להיות חרדית, אני לעצמתי זאת הולך לנסות לפוצץ את הכתל..."

התורה הקדושה שלנו נתנת להדגמה והוכחות מציאותיות. להבדיל הנצרות, הברית החדשה, הקוראן וכל הדברים הללו, מה הם אומרים? יש מישהו שמבטיח לה, תבדק אותי ואם אני לא נכון תזרק אותי לפח? אני אמרתי בשעורים בנתניה, הרי אנו רואים שמי שכתב את התורה הוא חכם, איך יתכן שהוא מבטיח "אם בחקתי תלכו ונתתי שלום בארץ" (ויקרא כו, ג - ו), הרי להשיג שלום היום זה הדבר הכי קשה במזרח התיכון. כמה שתנסה ותחלק פרסי נובל לשלום לא יעזור, יש אנשים שרוצים שלום, יש אנשים שרוצים בטחון, ומה בסוף? שלום לבטחון, אין שלום ואין בטחון. ואיך יתכן שבאה התורה ומבטיחה "ושכבתם ואין מחריד" (שם כו, ו)? זה אומר שאין פצצות, אין מרגמות, אין חשש שמחבל יבוא וידקר ילדים חס ושלום, "וחרב לא תעבר בארצכם" (שם). ולא כתוב שזה יהיה דוקא בגבולות 67, או דוקא בתאריך מסים ובמקומות מסומים, אלא רק בזמן של "אם בחקתי תלכו". איך זה יכול להיות? מה, אלקים שולט על השנאה של הפלסטינאים? התשובה היא כן! רק מי שפרא את העולם יכול לשלט עליו, ורק הוא יכול להחליט שהאנטישמיות תעצר, שפתאום כן יפירו בשואה, וכן יפירו בכל הפרעות והזועות שעברו על עמנו.

הרי כמה מדינת ישראל מבקשת ודורשת: תפירו בשואה, זה

פְּרִישַׁת בְּרֵאשִׁית

בְּאֶמֶת הָיָה! בְּבִקְשָׁה תִּכְרֹו! וְאִם בָּאָה לְבִקּוֹר הַנְּשִׂאָה שֶׁל גְּרַמְנִיָּה
הִיא עוֹשֶׂה טוֹבָה בְּאֶמֶת וְהוֹלֶכֶת לְבִקֵּר בִּיָּד וְשֵׁם' - בְּמוֹזִיאֹן
הַשּׁוֹאָה, וְגַם זֶה בְּתִנָּאִים מְסִימִים, כָּלֶם מוֹדִים לָהּ וְאוֹמְרִים לָהּ:
"כָּל הַכְּבוֹד לָךְ שֶׁהִסְכַּמְתְּ". עַד מָתִי נִהְיָה סִמְרָטוּט בְּעִינֵי הָעוֹלָם?
בְּרוּךְ ה' שֶׁלֹּא חָרוּנָה יֵשׁ לָנוּ שְׁלִיחִים טוֹבִים בְּאוֹ"ם וְזֶה בְּעֵצָם עוֹד
חִיּוֹךְ שֶׁל הַבּוֹרָא אֵלֵינוּ, אֲבָל אֲנַחְנוּ צָרִיכִים לְדַעַת שֶׁ"וּשְׁכַבְתֶּם
וְאִין מַחְרִיד" זֶה לֹא סִיסְמָא שֶׁל בְּחִירוֹת, זֶה לֹא דְמִיּוֹן אוֹ פְּנִטְזִיָּה
אֲלֵא זֶה מְצִיאוֹת, בְּתִנָּאִי שֶׁתִּשְׁמְרוּ אֶת הַהִתְחַלָּה שֶׁל הַפְּסוּק. וְזֶה
בְּעֵצָם מֵרָאָה עַל הַנְּצָחִיּוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה, עַל הַקִּיּוּם שֶׁל הַתּוֹרָה,
הַכֹּל כְּתוּב בַּתּוֹרָה לֹא רַק בְּבִחִינָה שֶׁל רִמְזוֹ, דְּלוּגִים וְגִימְטְרִיּוֹת
וְכוּ' אֲלֵא מְלִים כְּדִרְבָּנוֹת. וְזֶה דְּבַר גְּדוֹל, שֶׁאָדָם יָכוֹל לִפְתַּח אֶת
סֵפֶר הַתּוֹרָה וּלְדַעַת אֵיךְ מִתְמוּדָדִים עִם כָּל מַצָּב, וּבְמִיָּחָד סֵפֶר
בְּרֵאשִׁית שֶׁהוּא סֵפֶר הַיְצִירָה, אֵיךְ הָאָדָם נוֹצֵר?

לָמָּה נִבְרָא הָאִישׁ קֹדֶם לָאִשָּׁה

אִם נִתְבּוֹנֵן נִרְאָה, שֶׁהָאָדָם נוֹצֵר מֵהָעֶפֶר (בראשית ב, ז) וְהָאִשָּׁה
מֵהָצֶלַע שֶׁל הָאָדָם (שם פסוקים כא - כב). יֵשׁ לְהִתְבּוֹנֵן מִפְּנֵי מָה
בְּרָא הַשֵּׁם קֹדֶם אֶת הָאִישׁ וְאַחֵר כֵּךְ אֶת הָאִשָּׁה? יֵשׁ הֶרְבֵּה נִשְׁמִים
פְּמִינִיסְטִיּוֹת שְׂאוּמְרוֹת: מָה זֹאת אוֹמֶרֶת הָאָדָם רִאשׁוֹן? לָמָּה
הָאִשָּׁה רַק אַחֵר כֵּךְ? הֵן לֹא מְבִינּוֹת אֶת הַמְּצִיאוֹת שֶׁל הַבְּרִיאָה.

אַחַת הַסְּבוֹת הִיא שֶׁמִּכִּיּוֹן שֶׁתִּפְקִידוֹ שֶׁל הַבַּעַל לְדַאֵג לָאִשָּׁה (עֵיין
בְּרַמְבַּ"ם הַלְכוֹת אִישׁוֹת פָּרָק יב הַלְכָה ב) לָכֵן בְּרָא הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ קֹדֶם
אֶת הָאִישׁ, בְּשִׁבִּיל שְׂיָכִין אֶת הָעוֹלָם לָאִשָּׁה.

נצחיות התורה

בריאת האשה מהצלע

במדרש (רבה פרשת בראשית פרשה יח אות ב) מבאר הטעם שבָּרָא הקדוש ברוך הוא את האשה מהצלע (בראשית ב, כא - כב): אמר הקדוש ברוך הוא אברא אותה מהפה היא תהיה ודברנית מדי, מהרגלים תהיה יצאנית, מהידים תהיה משמשנית, ממששת כל דבר, לכן אברא אותה מהמקום הכי מכסה, מהצלע. ועל כל אבר ואבר שבְּרָאָה אמר לה: תהיי צנועה, תהיי צנועה.

בריאת האיש מעפר

ולמה האדם נברא מהעפר? "כי עפר אתה ואל עפר תשוב" (בראשית ג, יט), זו התזכרת הכי גדולה לאדם, כי בכל מקום בעולם יש עפר, אפילו בקרקעית הים. וזו התזכרת לענוה הכי גדולה: היום אתה מעל העפר, מחר אתה יכול להיות מתחתיו. ובזה רמז לנו הבורא יתברך שאם הגבר יהיה ענו והאשה תהיה צנועה יהיה להם את שלום הבית הכי גדול. אבל אם הגבר בשמים "וגאותו שחקים", והאשה לא צנועה מספיק, כנגד מה שהיא הורסת את שלום הבית של אחרים משמים הורסים לה את שלום הבית, שכן מדה כנגד מדה לא בטלה (מדרש רבה פרשת בראשית פרשה ט אות יא).

"ע"ץ חיים היא"

זה אחד מהרעיונות הפשוטים שאנו לומדים מתהליך הבריאה, וזה מה שאומר הכתוב "עץ חיים היא למחזיקים בה ותמכיה מאשר" (משלי ג, יח), מי שתומך ומחזיק את התורה זוכה לחיים ולאשר. מה זה עץ? עץ ראשי תבות ע'פר וצ'לע, ע'נוה וצ'ניעות,

פְּרִשֵׁת בְּרֵאשִׁית

אם אַתָּה תִּזְכֹּר שְׂבָאֵת מַעֲפָר וְתִהְיֶה עָנוּ, וְאִם אַתָּה תִּזְכֹּרִי שְׂבָאֵת מִהַצֵּלֶע וְתִהְיִי צָנוּעָה, אֲזִי "עֵץ חַיִּים הִיא" - יִהְיֶה לָּכֶם אֲשֶׁר וּבְשׂוּרוֹת טוֹבוֹת. אָבֵל אִם לֹא כֵן, אֲזִי אֶפְשָׁר לִרְאוֹת אֶת הַמְּצִיאוֹת שֶׁל יָמֵינוּ שְׂלֻצְעָרְנוּ כָּל זֶג שְׁלִישִׁי מִתַּגָּרֵשׁ.

יִתֵּן הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁנִזְכָּה כָּלֵנוּ, לְהִבִּין וּלְלַמֵּד וּלְלַמֵּד לְשִׁמּוֹר וּלְעֲשׂוֹת, וּלְגִלוֹת כְּמָה שִׁיּוֹתֵר מְצֻפּוֹנוֹת וְנִסְתָּרוֹת הַתּוֹרָה, אֲמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

